

FIȘA DISCIPLINEI
Preistorie generală
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Departamentul de Istorie și Arheologie
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Istorie – linia română
1.7. Forma de învățământ	Învățământ la distanță

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Preistoria generală				Codul disciplinei	HLR1103	
2.2. Titularul activităților de curs – Coordonatorul de disciplină				CS I dr.habil. Florin Gogâltan				
2.3. Titularul activităților de seminar / laborator / proiect – tutorele				CS I dr.habil. Florin Gogâltan				
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	Felul disciplinei DF
							Obligativitate	Obligatorie/ opțională DO

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână – forma cu frecvență	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	0
3.4. Total ore pe semestru – forma Învățământ la distanță	125	din care: 3.5. SI	111	3.6. AT (4) + TC (10) + AA (0)	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					50
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					20
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					4
3.5.5. Examinări					3
3.5.6. Alte activități					4
3.7. Total ore studiu individual	111				
3.8. Total ore pe semestru (număr ECTS x 25 de ore)	125				
3.9. Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	nu
4.2. de competențe	nu

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	- Platforma MsTeams a UBB - Pentru vizualizarea unor documente, statistici, modele, hărți digitalizate – este necesară folosirea unui calculator.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului/ proiectului	<i>Sala indicata în orar</i>

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	• C1. Regăsirea informației despre trecutul istoric. Evaluarea fundamentală a valorii relative a diverselor lucrări de referință (bibliografii, enciclopedii, dicționare de specialitate etc.) și baze de date din domeniul studiilor istorice. -Identificarea lacunelor existente în cunoașterea istorică, verificarea stadiului cunoașterii folosind principalele lucrări de referință existente. Propunerea, la un nivel general, a unor căi de îmbogățire a cunoașterii în legătură cu probleme istorice cu un grad redus sau mediu de complexitate. -Identificarea rapidă și utilizarea corectă a informațiilor din izvoarele istorice (accesibile în limba română sau într-o limbă de circulație internațională) și a informațiilor istorice cu un grad redus și mediu de detaliere. -Interpretarea la un nivel elementar a informațiilor regăsite în lucrările de referință și în bazele de date pe teme istorice, explicitând principalele concepte, fenomene și procese istorice la care se referă acestea. -Utilizarea adecvată a cunoștințelor de bază privind evoluția generală a istoriografiei, periodizarea istoriei, principalele lucrări de referință și baze de date referitoare la diferitele epoci, probleme, procese și fenomene istorice, precum și cu privire la organizarea și funcționarea principalelor instituții de informare și documentare publică. • C 2. Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. - - Analiza critică a izvoarelor istorice, coroborarea conștientă a cunoștințelor provenite din afara izvoarelor cu cele provenite din izvoare pentru (re)stabilirea unor fapte și procese istorice, contextualizarea judecăților de valoare existente cu privire la aceste fapte și procese istorice și corelarea, la un nivel elementar, a informațiilor disponibile despre trecutul istoric cu problemele prezente în analizele istoriografice referitoare la epoca respectivă. -Aplicarea metodelor criticii interne și externe în studiul izvoarelor istorice editate (texte, mărturii orale, vestigii materiale etc.) în vederea (re)stabilirii cât mai precise a faptelor istorice. -Definirea și prezentarea corectă a principalelor concepte folosite în studiile istorice, în descrierea și analizarea etapelor și proceselor din istoria omenirii, stadiul actual al istoriografiei și metodele centrale ale cercetării istorice. -Identificarea limitelor existente în analiza informațiilor despre trecutul istoric, a cauzelor acestor limite, și să propună ipoteze alternative de interpretare a faptelor istorice. -Interpretarea, compararea și relaționarea datelor și faptelor caracteristice principalelor procese și fenomene istorice, precum și a abordărilor istoriografice legate de acestea. Încadrarea principalelor texte istorice și istoriografice în contextele elaborării lor (genuri și tipuri de texte; grupări și școli istoriografice).
Competențe metodologice	• Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	• Înțelegerea trăsăturilor generale ale comunităților preistorice în diversele epoci ale acesteia.
7.2. Obiectivele specifice	• Asimilarea trăsăturilor specifice ale fiecărei epoci preistorice. • Înțelegerea evoluției unei părți a lumii locuite spre modelul tehnic de adaptare la mediul natural. • Înțelegerea noțiunilor de: preistorie, protoistorie, epoca pietrei, a bronzului și a fierului. • Descifrarea cauzelor evoluției diferite a comunităților umane preistorice în diverse părți ale lumii.

8. Conținuturi

8.1. SI	Metode de predare	Observații
I. Introducere. Noțiunea de preistorie	Expunere.Conversație	<i>Cuvinte cheie: preistorie, arheologie, periodizare, antropologie, etnologie</i>
II. Cei mai vechi strămoși ai omului.	Expunere.Conversație	<i>Cuvinte cheie: paleolitic,</i>

Hominidele		antropogeneză
III. Paleoliticul. Arta paleolitică	Expunere.Conversație	Cuvinte cheie: paleolitic, adaptare, artă rupestră, locuințe
IV. Mezoliticul: microlitele, noile arme, domesticirea animalelor, schimbările de la sfârșitul ultimei ere glaciare.	Expunere.Conversație	Cuvinte cheie: mezolitic, microlite, domesticirea primelor animale, arcul, săgeata, harponul
V. Neoliticul, „revoluția neolitică“, cultura plantelor, ceramica, noțiunea arheologică de „cultură“.	Expunere.Conversație	Cuvinte cheie: neolitic, neolitizare, agricultura, habitat, piatra șlefuită
VI. Eneoliticul – perioada de înflorire a epocii noi a pietrei, primele metale, credințele și riturile funerare, culturile dezvoltate (Valea Indusului, Marea Egee, Orientul Apropiat).	Expunere.Conversație	Cuvinte cheie: plastică, habitat, locuințe, ritualuri, primele metale
VII. Trecerea la epoca metalelor – epoca războinicilor și a crescătorilor de animale, indo-europenii.	Expunere.Conversație	Cuvinte cheie: bronz, indo-europeni, metalurgie, elite
VIII. Epoca bronzului – marile culturi din Europa și din restul lumii, megalitiții, noile credințe și rituri funerare, apariția popoarelor.	Expunere.Conversație	Cuvinte cheie: paleometalurgie, cupru, cositor, aur, elite
IX. Principalele popoare ale Europei preistorice la sfârșitul Epocii bronzului și culturile lor: celți, traci, illiri, italici etc.	Expunere.Conversație	Cuvinte cheie: identități etnice și culturale, ierarhii sociale, elite, obiecte de prestigiu
X. Epoca veche a fierului, descoperirile de la Hallstatt, caracteristicile societății epocii vechi a fierului, diferențierea în continuare a popoarelor.	Expunere.Conversație	Cuvinte cheie: metalurgia fierului, Hallstatt, fortificații
XI. Expansiunea celților, influența clasică asupra civilizațiilor protoistorice, transformările societății.	Expunere.Conversație	Cuvinte cheie: celți, influența celtică, lumea greco-romană, influența greco-romană
XII. Epoca nouă a fierului, descoperirile de la La Tene, cronologia epocii noi a fierului, principalele caracteristici ale perioadei (roata olarului, generalizarea fierului etc.)	Expunere.Conversație	Cuvinte cheie: a doua epocă a fierului, ceramică la roată, monedă, oppidum
XIII. Popoarele protoistorice pe pragul dintre preistorie și istorie, confruntarea cu expansiunea romană (căderea illirilor, celților și dacilor).	Expunere.Conversație	Cuvinte cheie: expansiunea romană, crearea provinciilor, sfârșitul protoistoriei
XIV. Importanța epocilor preistorice și protoistorice în istoria omenirii.	Expunere.Conversație	Cuvinte cheie: preistorie, căile omenirii, protoistorie, fundamentele istoriei omenirii
Bibliografie: J. Briard, The Bronze Age in Barbarian Europe, 1979. B. Cunliffe, Iron Age Communities in Britain, 1975. S. J. De Laet (Ed.), History of Humanity. Volume I. Prehistory and the Beginning of Civilization, Paris, 1994.		

G. Florea, E. Nemeth Preistorie generală (suport de curs).
V.Gordon Childe, De la preistorie la istorie, Bucuresti, 1967.
A. Leroi-Gourhan, Gestul și cuvântul, Bucuresti 1983.
E. Nemeth, A. Rustoiu, H. Pop, Limes Dacicus occidentalis. Die Befestigungen im Westen Dakiens vor und nach der römischen Eroberung, Cluj-Napoca, 2005.
N. Sandars, Prehistoric Art in Europe, 1985.

8.2. AT	Metode de predare-învățare	Observații
1. Antropogeneza. Viața oamenilor în paleolitic și mezolitic.	Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.	- <i>Teme de referat și dezbateri:</i> 1. <i>Scrieți un scurt eseu despre consecințele descoperirii și folosirii focului în comunitățile paleolitice.</i> 2. <i>Enumerați care ar fi principalele semnificații ale artei paleolitice (picturi rupestre, sculpturi), atât a reprezentărilor de animale sălbatice, cât și a reprezentărilor feminine.</i> 3. <i>Stabiliți modul în care schimbările climatei, faunei și florei la sfârșitul ultimei glaciațiuni (cca. 10.000 a. Chr.) au influențat activitățile și uneltele oamenilor în mezolitic.</i>
2. Comunitățile umane în neolitic și eneolitic. Schimbările de la sfârșitul eneoliticului.	Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.	<i>Teme de referat și dezbateri:</i> 1. <i>Explicați termenul de „revoluție</i>

		<i>neolitică” (V. Gordon-Childe) și stabiliți consecințele apariției agriculturii asupra apariției așezărilor umane sedentare, a structurilor societății și a credințelor în neolitic.</i> <i>2. Redactați un eseu despre caracteristicile generale ale primelor civilizații agrare, axat pe diferențele constatate între modul de viață al vânătorilor-culegători din epoca pietrei cioplite și cel al primilor agricultori.</i>
3. Epoca bronzului. Elitele militare și formarea unor posibile identități etnice și culturale	Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.	<i>Teme de referat și dezbateră:</i> <i>1. Redactați un eseu în care să identificați urmările relațiilor dintre lumea mediteraneeană (greacă, etruscă și romană) și cea temperată (celți, traci, sciți) desfășurate de-a lungul celor două epoci ale fierului: urmăriți schimburile, influențele, relațiile conflictuale etc.</i>

		2. Cum a schimbat metalurgia bronzului societatea umană? <i>Scrieți un eseu-sinteză, folosind date din curs și din bibliografie prin care să puneți în evidență consecințele dezvoltării metalurgiei asupra comunităților: schimbări în structura socială, sistemul de credințe religioase). Comparați cu datele cunoscute care privesc lumea neolitică</i>
4. Epocile fierului. Protoistoria și semnificațiile ei.	Problematizarea, exemplificarea, dezbateră.	<i>Teme de referat și dezbateră:</i> 1. <i>Alcătuieți un eseu în care să enumerați și să comentați care erau simbolurile de statut social al elitelor din Epoca Fierului, pornind de la datele oferite în textele de la tema 9.</i> 2. <i>Identificați și comentați care au fost obiectele considerate prestigioase (simboluri de statut social) în epoca metalelor.</i> 3. <i>Redactați un eseu despre felul în care arheologia (descoperirile) unor cimitire preistorice și protoistorice contribuie, în absența surselor scrise, la reconstituirea structurii sociale.</i>
Bibliografie: Em. Anati, <i>Les racines de la culture</i>, 1995 M. Cârciumaru, <i>Mărturii ale artei rupestre în România</i>, 1987 A. Leroi-Gourhan, <i>Gestul și cuvântul</i>, 1983 G. Rachet, <i>Universul arheologiei</i>, 1984		

N. Sandars, *Prehistoric Art in Europe*, 1992
 J. Clottes, *Pourquoi l'art préhistorique ?*, 2011
 K. Schmidt, *Le premier temple. Göbekli Tepe*, 2015
 J. Briard, *The Bronze Age in Barbarian Europe*, 1979
 K. Kristianssen, T. Larsen, *The Rise of the Bronze Age Society*, 2005
 B. Sergent, *Les indo-europeens*, 1995
 B. Cunliffe, *La Gaule et ses voisins. Le grand commerce dans l'Antiquité*, 1993
 V. Kruta, *Les Celtes. Histoire et dictionnaire*, 2000
 Megaw, J.V.S., *Art of the European Iron Age*, 1970;
 Megaw, R., și V., *Celtic Art From its Beginnings to the Book of Kells*, 1995

8.3. TC	Metode de transmitere a informației	Observații
Lucrare de verificare 1: Enumerați care ar fi principalele semnificații ale artei paleolitice (picturi rupestre, sculpturi), atât a reprezentărilor de animale sălbatice, cât și a reprezentărilor feminine	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsTeams: Problematizare, argumentare, sintetizare.	Termen de predare: 08.11.2025, nr. ore alocate realizării lucrării: 2,5.
Lucrare de verificare 2: Explicați termenul de „revoluție neolitică” (V. Gordon-Childe) și stabiliți consecințele apariției agriculturii asupra apariției așezărilor umane sedentare, a structurilor societății și a credințelor în neolitic.	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsT: Problematizare, argumentare, sintetizare.	Termen de predare: 29.11.2025 nr. ore alocate realizării lucrării: 2,5.
Lucrare de verificare 3: Cum a schimbat metalurgia bronzului societatea umană? Scrieți un eseu-sinteză, folosind date din curs și din bibliografie prin care să puneți în evidență consecințele dezvoltării metalurgiei asupra comunităților: schimbări în structura socială, sistemul de credințe religioase). Comparați cu datele cunoscute care privesc lumea neolitică	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsT: Problematizare, argumentare, sintetizare.	<i>Termen de predare: 13.12.2025., nr. ore alocate realizării lucrării: 2,5.</i>
Lucrare de verificare 4: Alcătuiți un eseu în care să enumerați și să comentați care erau simbolurile de statut social al elitelor din Epoca Fierului.	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsT:	Termen de predare: 10.01. 2026, nr. ore alocate realizării lucrării: 2,5.

Bibliografie:

A. Bibliografia obligatorie:

J. Briard, *The Bronze Age in Barbarian Europe*, 1979.
 B. Cunliffe, *Iron Age Communities in Britain*, 1975.
 S. J. De Laet (Ed.), *History of Humanity. Volume I. Prehistory and the Beginning of Civilization*, Paris, 1994.
 G. Florea, *Preistorie generală (suport de curs)*.

V.Gordon Childe, *De la preistorie la istorie*, Bucuresti, 1967.
 A. Leroi-Gourhan, *Gestul si cuvântul*, Bucuresti 1983.
 E. Nemeth, A. Rustoiu, H. Pop, *Limes Dacicus occidentalis. Die Befestigungen im Westen Dakiens vor und nach der römischen Eroberung*, Cluj-Napoca, 2005.
 N. Sandars, *Prehistoric Art in Europe*, 1985.

B. Bibliografia opțională:

Em. Anati, *Les racines de la culture*, 1995
 M. Cârciumaru, *Mărturii ale artei rupestre în România*, 1987
 A. Leroi-Gourhan, *Gestul și cuvântul*, 1983
 G. Rachet, *Universul arheologiei*, 1984
 N. Sandars, *Prehistoric Art in Europe*, 1992
 J. Clottes, *Pourquoi l'art préhistorique ?*, 2011
 K. Schmidt, *Le premier temple. Göbekli Tepe*, 2015
 J. Briard, *The Bronze Age in Barbarian Europe*, 1979
 K. Kristianssen, T. Larsen, *The Rise of the Bronze Age Society*, 2005
 B. Sergent, *Les indo-europeens*, 1995
 B. Cunliffe, *La Gaule et ses voisins. Le grand commerce dans l'Antiquité*, 1993
 V. Kruta, *Les Celtes. Histoire et dictionnaire*, 2000
 Megaw, J.V.S., *Art of the European Iron Age*, 1970;
 Megaw, R., și V; *Celtic Art From its Beginnings to the Book of Kells*, 1995

8.4. AA	Metode de predare-învățare	Observații

Bibliografie:

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Această materie ce include curs și seminarii, întrunește toate calitățile în conformitate cu următoarele standarde:

- Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (<http://www.rncis.ro>)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. SI (curs)	Pentru absolvirea acestei discipline, studenții trebuie să dovedească în cadrul evaluării finale, în formă de <i>examen scris</i> , cunoașterea	Examen scris	60%

	terminologiei, conceptelor și tematicii parcurse la curs.		
10.5. TC / AA	Studentii trebuie să elaboreze și să trimită până la data limită stabilită patru <i>lucrări de verificare</i> , de min. 5 - max. 10 pagini - ce reprezintă în total 40% din nota finală.	Lucrări de verificare scrise și trimise până la data limită	40%
10.6. Standard minim de performanță • Predarea a cel puțin 50% din lucrările de verificare cerute. • Nota minimă de 5 (cinci) la evaluarea finală.			

11. Etichete ODT (Obiective de Dezvoltare Durabilă)

1.

	<i>Nu se aplică</i>
---	---------------------